

Напрямами співробітництва України і ЄС в галузі аграрної освіти визначено: спільна політика в галузі аграрної освіти та професійної підготовки фахівців аграрної галузі, пов'язаної із навколишнім середовищем в країнах Євросоюзу; залучення інвестицій, зокрема грантів, для фінансування наукових досліджень аграрних університетів; залучення провідних іноземних наукових працівників та фахівців галузі до розроблення комплексних навчальних планів, впровадження нових форм і методів навчання; організація міжнародних наукових досліджень у галузі сільського господарства; стажування науково-педагогічних та педагогічних працівників з професійно-орієнтованих дисциплін на базі провідних сільськогосподарських підприємств та провідних навчальних закладів країн-учасниць Болонського процесу; залучення талановитих студентів до науково-дослідної роботи через навчання в магістратурі в країнах ЄС та іноземних студентів в Україні; участь викладачів та науковців у міжнародних конференціях, проектах та програмах з питань професійної підготовки фахівців аграрної галузі; забезпечення моніторингу якості аграрної освіти.

УДК 811.111

ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ УСНОГО І ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ЇХ ДИДАКТИЧНІ НАСЛІДКИ

Артюхова О.В. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов

У статті розглянуто диференційні ознаки усного та письмового перекладу. Розглянуто різні підходи до виділення видів перекладу, охарактеризовано класифікацію

цих видів. Розглянуто можливі підходи до навчання перекладу у процесі формування фахової компетенції студентів.

Difference signs of oral and written translation are considered in the article. Different approaches to definition of translation kinds has been considered. The classification of these kinds are characterized. Possible approaches for teaching translation at the university and forming professional competence of students are considered.

Перш ніж розглянути питання, пов'язані з навчанням різних видів усного та письмового перекладу, доцільно розглянути різницю між згаданими видами перекладу загалом, а також особливості їх навчання, що впливають із згаданих розбіжностей.

Першою чіткою відмінністю усного перекладу від письмового є абсолютна неможливість якісного усного послідовного перекладу без наявності у свідомості перекладача значного обсягу словникового запасу та фонових знань. Звідси впливає кілька важливих висновків. Цей зміст має бути спрямований на засвоєння такого обсягу згаданих параметрів, який наближається до відповідних характеристик освіченого носія кожної з двох мов, якими та з яких здійснюється переклад. На відміну від усного, умови виконання письмового перекладу надають можливість компенсувати недостатній обсяг словникового запасу та фонових знань за рахунок використання довідкових матеріалів і консультацій, а отже, до змісту розвитку вмінь письмового перекладу слід включати навчання пошуку джерел для з'ясування значень слів, відсутніх у словниках.

Для письмового перекладу рівень навичок та умінь усного мовлення студентів є другорядним чинником, чого не можна сказати про компетенції в читанні та письмі, які до згаданого часу мають досягти достатньо високого рівня. Це, знову таки, вимагає точної синхронізації та практики

мовлення, встановлення кількісних і якісних характеристик мовленнєвої компетенції для кожного етапу навчання і об'єктивного їх контролю.

Для фахового усного перекладу обов'язковою є наявність високого рівня зовнішніх ознак мовлення, зокрема, гарної дикції, правильного інтонаційного оформлення висловлювання, високого темпу мовлення, відсутності невмотивованих пауз, слів-паразитів, заповнювачів пауз, а також повторень слів і словосполучень.

Для письмового ж перекладу зовнішні ознаки мовлення студента жодного значення не мають, а отже, можуть ігноруватися під час виконання вправ (читання власного варіанта перекладу тощо). З іншого боку, для цього виду перекладу можливі такі його характеристики, як оформлення тексту, додержання конвенцій, притаманним відповідним його жанрам (ділова кореспонденція тощо), розташування частин тексту, заголовків, підзаголовків, дотримання правил орфографії й особливо пунктуації характерних для конкретної мови, і які можуть суттєво відрізнятися від відповідних правил рідної мови.

Наступна група відмінностей пов'язана з різним ступенем розгорнення процесу усного та письмового перекладу. У письмовому перекладі чітко розрізняються три етапи цього процесу: доперекладацький аналіз тексту оригіналу, його переклад та редагування. Доперекладацький аналіз є можливим завдяки відносно необмеженому обсягу часу на прийняття перекладацьких рішень під час письмового перекладу. Дякуючи цьому перекладачі мають змогу проводити жанрово-стилістичний, структурний чи будь-який інший аналіз тексту, визначаючи його особливості, щільність інформації, перекладацькі проблеми та можливі способи їх вирішення. Таким чином, у процесі формування навичок та

умінь письмового перекладу доцільно спеціально навчати принципам до перекладацького аналізу тексту.

На відміну від письмового, умови здійснення усного перекладу характеризуються значними обмеженнями у часі для прийняття перекладацьких рішень. Тлумач має усього кілька секунд, аби знайти прийнятний варіант.

Обмеженість у часі для прийняття перекладацьких рішень спричинює ще одну особливість усного перекладу: неможливість користування довідковими матеріалами, що у свою чергу, обумовлює необхідність навчання способів виходу з проблемних ситуацій. Природа усного перекладу є такою, що незалежно від ступеня підготовленості, досвіду, лексичного запасу та обсягу фонових знань тлумач неминуче стикається з випадками часткового нерозуміння. Такі випадки можуть бути пов'язані (крім недостатнього обсягу фонових знань та незнання лексики) з особливостями вимови оратора (англійською мовою часто виступають особи, що не є носіями мови), умовами прийняття виступу (сторонні шуми, відволікання) тощо.

Таким чином, формування компетенції усного перекладу має включати вправи для навчання способів виходу із проблемних ситуацій. До числа подібних можуть входити вправи на розвиток контекстуальної здогадки, на переклад тексту з лакунами, але якість, які використовуються у навчанні тлумачів, доцільно погіршувати в міру вдосконалення фахової компетенції майбутніх перекладачів. Це в першу чергу стосується ступеня відхилення від стандартних норм англійської мови. Як показує практика усного перекладу, зокрема, під час міжнародних конференцій, найчастіше доводиться перекладати ораторів, для яких англійська мова не є рідною, а отже, їхнє мовлення зазнає значного впливу з боку їх рідної мови, передусім на фонетичному рівні. Раннє усвідомлення реальних умов усного перекладу допоможе швидше пристосуватися до майбутньої професійної діяльності.

Таке пристосування неможливе без наявності психологічної стійкості формування якої, на відміну від письмового перекладу, де вона є несуттєвою, має бути обов'язковим під час навчання усного перекладу.

Здатність здійснювати фаховий усний переклад зумовлена обов'язковою наявністю автоматизованої здатності миттєво переключатися з одного мовного коду на інший, в той час як для письмового вона є необов'язковою. З цього випливає суттєва відмінність методів навчання усного, з одного боку, та письмового, з іншого, перекладу. Для усного перекладу важливе інтенсивне (без попереднього та проміжного аналізу) формування автоматизованої здатності миттєво знаходити еквіваленти різних рівнів у двох мовах. Відповідно, вправи мають бути максимально інтенсивними, проводяться переважно в парах і не перериваються під час виконання. Короткий аналіз (звернення уваги на більш типові помилки) може проводитися лише після закінчення вправи, а більш детальний (якщо переклад записувався на звуконосій) – під час індивідуальних консультацій з аналізом транс крипту перекладу кожного студента окремо.

Таким чином, узагальнюючи все викладене вище, можна зробити висновок, що між усним послідовним та письмовим перекладом існує низка важливих розбіжностей, внаслідок чого методика їх навчання суттєво різниться. Головною відмінністю є різні співвідношення аналітичних і практичних елементів у процесі формування навичок та умінь. Розвиток компетенції усного перекладу потребує переважно інтенсивних вправ тренінгового типу з мінімальною питомою вагою аналізу, в той час як навчання письмового перекладу ґрунтується переважно на аналітичній діяльності з максимальним залученням актуального усвідомлення студентів.

Література:

1. Вербицкая М.В. Компоненты и уровни переводческой компетенции / М.В. Вербицкая, М.Ю. Соловов // Вестник Моск. Ун-та. – 2010. - №4. – С.9-18. – (Серия1). Лингвистика и межкультурная коммуникация).
2. Львовская З.Д. Современные проблемы перевода / З.Д. Львовская. – М.: Издательство ЛКИ, 2008.-224с.
3. Pym A. Redefining Translation Competence in an Electronic Age. In Defence of Minimalist Approach / A. Pym // Meta^ Translators' Journal. -2003. – Vol.48,№4, P.481-497.

УДК 811. 111

THE PORTFOLIO METHOD IN HIGHER EDUCATION

Тішечкіна К. В. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов МНАУ

Ганніченко Т.А. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов МНАУ

The article is devoted to the portfolio method. The present paper deals with evaluation criteria and recommendations for the use of this method.

Key words: *portfolio, evaluation, systematization of knowledge.*

Стаття присвячена методу порт фоліо, розглянуто критерії оцінювання та рекомендації щодо використання даного методу.

Ключові слова: *портфоліо, оцінювання, систематизація знань.*

Managed educational process to the real predictable result is innovative activities in education. One means of individual innovative method is considered portfolio.